

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

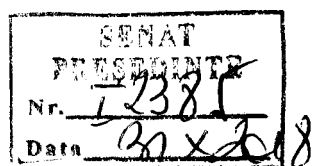
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

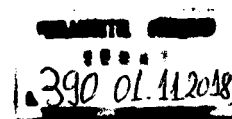
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1681A/2018

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. **9168** / **31 OCT 2018**

Domnului
Călin Constantin Anton POPESCU-TĂRICEANU
Președintele Senatului

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de un număr de 90 deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal și Grupului parlamentar al Partidului Uniunea Salvați România referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (Pl-x nr.483/2018).

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 21 noiembrie 2018 (inclusiv în format electronic *Word* la adresa de mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 5 decembrie 2018.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

Președinte,

prof. univ. dr. Valer DORNEANU

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr.

46814 / 2018

Parlamentul României
Camera Deputaților

CABINET SECRETAR GENERAL

București, 30.10.2018
Nr. 9774

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
NR. **9130** / **30 OCT 2018**

DRA 1582

Domnului

VALER DORNEANU

Președintele Curții Constituționale

Stimate domnule Președinte,

Vă trimitem, alăturat, sesizarea formulată de un număr de 90 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal și al Uniunii Salvați România referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (Plx 483/2018).

Cu deosebită considerație,

SECRETAR GENERAL

Silvia-Claudia MIHALCEA

Parlamentul României

Camera Deputaților

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL

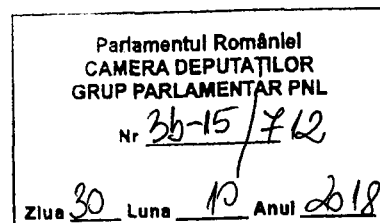
Nr. 2/9774/30.10.2018

Către,

Secretariatul General al Camerei Deputaților

Doamnei Silvia-Claudia MIHALCEA

Doamnă Secretar General,

În temeiul prevederilor art. 146 lit. a) din Constituție și în baza art. 15 alin. (1) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, în numele semnatarilor, vă înaintăm **Sesizarea** la Curtea Constituțională cu privire la **Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (Pl-x nr.483/2018)**, adoptată în data de 24 octombrie a.c. de Camera Deputaților, în calitate de cameră decizională, solicitându-vă să o înaintați Curții Constituționale a României, la data depunerii.

Lider Grup PNL

Raluca TURCAN

Lider Grup USR

Dan BARNA

Domnului Valer DORNEANU,
Președintele Curții Constituționale

Stimate domnule Președinte,

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. c) din Constituția României și art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deputații menționați în tabelul anexat formulăm prezenta

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

a Legii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative pe care o considerăm neconformă cu prevederile **art. 1 alin. (3) și alin.(5), art.16, art.26, art. 40 alin. (1) și art.148 alin.(2)** din Constituția României, pentru motivele expuse în continuare.

I. Situația de fapt,

Proiectul de Lege pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative a fost adoptat de Guvern în data de 31.05.2018.

Acest proiect de lege are ca obiect de reglementare *„instituirea sistemului național de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului, urmând a fi abrogată actuala reglementare în domeniu, respectiv Legea nr.656/2002. Proiectul transpune Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și*

de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) seria L, nr.141 din 05 iunie 2015.”(conform fișei proiectului de lege: http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=17322.)

Consiliul Legislativ, prin adresa înregistrată cu nr.543 din 6 iunie 2018, a avizat favorabil proiectul de lege, cu observații și propuneri. Acest proiect de lege, care face parte din categoria legilor organice, fost înregistrat la Senat cu indicativul L390/25.06.2018, în procedură de urgență, și adoptat în data de 24.09.2018, cu respectarea prevederilor art.76 alin.(1) din Constituția României.

La Camera Deputaților, proiectul de lege a fost înregistrat, în 26.09.2018, cu indicativul PL-x nr. 483/2018.

Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională, în data de 3 octombrie 2018, a avizat favorabil proiectul de lege, iar Comisia pentru muncă și protecție socială, în data de 3 octombrie 2018, a avizat favorabil proiectul de lege cu un amendament admis.

În data de 22 octombrie a.c., Comisia pentru buget, finanțe și bănci împreună cu Comisia juridică, de disciplină și imunități au adoptat un raport favorabil referitor la Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, iar în data de 24 octombrie a.c. acest proiect de lege a fost adoptat de Camera Deputaților, în calitate de cameră decizională.

II. Motiv extrinsec de neconstituționalitate

Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art.127 din Regulamentul Camerei Deputaților referitoare la procedura de vot asupra legilor, ca urmare a repetării votului deschis electronic, fără motive temeinice, asupra Legii

pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, care nu a întrunit majoritatea absolută din numărul deputaților necesară din punct de vedere constituțional pentru adoptarea unei legi organice, nefiind astfel respectat principiul securității juridice derivat din dispozițiile art.1 alin.(3) din Constituția României.

În conformitate cu dispozițiile art.1 alin.(3) din legea fundamentală „*România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*”

Statul de drept are ca fundament respectarea legii în accepțiunea sa cea mai largă. Includem în această categorie și normele infraconstituționale, cum sunt Regulamentele de organizare și funcționare ale celor două camere parlamentare. În opinia semnatarilor sesizării de neconstituționalitate, unele dintre cele mai importante norme ale Regulamentului Camerei Deputaților sunt normele care reglementează procedura de vot în privința adoptării actelor normative. Conform articolelor 123-131 din Regulamentul Camerei Deputaților există mai multe modalități (proceduri) de vot, prima distincție, *largo sensu*, fiind referitoare la votul deschis și cel secret.

Stricto sensu, în cadrul procedurii de vot deschis este precizată procedura votului electronic [art. 123 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților], procedura de vot prin ridicare de mână [art. 123 alin. (4) din Regulamentul Camerei Deputaților] sau procedura de vot nominal [art. 125 alin. (1) din Regulamentul Camerei Deputaților].

În materia exprimării votului pentru adoptarea actelor normative regula este aplicarea procedurii votului deschis electronic. În situația în care procedura (modalitatea) de vot deschis electronic nu funcționează, președintele de ședință

din oficiu, după consultarea celor doi secretari, sau la solicitarea unui lider de grup, supune aprobării Camerei Deputaților decizia reluării votului asupra unei legi prin aplicarea unei alte proceduri (modalități) de vot deschis, respectiv procedura de vot prin ridicarea mâinii sau procedura de vot prin apel nominal. Această normă este prevăzută de art.127 din Regulamentul Camerei Deputaților pentru situația excepțională în care sistemul electronic vot nu mai poate fi utilizat în vederea continuării procedurii de adoptare a legilor aflate pe ordinea de zi a Camerei Deputaților. Prin urmare, reluarea votului asupra unei legi prin aceeași procedură (modalitate) de vot deschis în sistem electronic este neregulamentară și pe cale de consecință neconstituțională pentru că ea contravine scopului pentru care a fost instituită norma de excepție, aceea de a oferi legiuitorului posibilitatea de a continua procesul de adoptare a legilor printr-o procedură (modalitate) alternativă în situația în care sistemul de vot electronic este în incapacitate de funcționare. Reluarea votului prin aceeași procedură de vot deschis electronic demonstrează că sistemul este funcțional, iar prin interpretare logică deducem că primul vot este exprimat în condiții regulamentare, reluarea acestuia neputând fi motivată prin faptul că sistemul electronic de vot nu a funcționat.

În raport cu demonstrația de mai sus expunem procedura neregulamentară aplicată în cadrul ședinței de vot final a Camerei Deputaților din data de 24 octombrie a.c. când, exprimându-și voința asupra Proiectului de lege ***pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (Pl-x nr.483/2018)***, care face parte din categoria legilor organice, Camera Deputaților nu a adoptat actul normativ, acesta neîntreținând numărul necesar de voturi pentru o lege organică (au fost înregistrate 163 de voturi pentru adoptarea actului normativ, necesarul fiind de 165 voturi pentru îndeplinirea majorității calificate necesare adoptării unei legi organice).

Contestația liderului Grupului Parlamentar PSD, domnul deputat Vasile Suci, privind faptul că doi deputați, membri ai Grupului Parlamentar PSD, și-ar fi exprimat votul însă acesta nu a fost înregistrat de sistemul de vot electronic ar

fi trebuit să determine președintele de ședință să aplice o altă procedură (modalitate) de vot, conform dispozițiilor art.127 din Regulamentul Camerei Deputaților. În contra dispozițiilor regulamentare președintele de ședință a reluat votul asupra *Proiectului de lege pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (Pl-x nr.483/2018) prin aceeași procedură (modalitate) de vot deschis electronic, legea întrunind, după reluarea procedurii, 170 voturi pentru adoptarea sa, fiind înregistrate, la ora 12. 47, și voturile celor doi deputați despre care liderul Grupului Parlamentar PSD afirmase că în cazul primului vot, exprimat la ora 12.33 (conform înregistrării video a ședinței de plen a Camerei Deputaților <http://www.cdep.ro/pls/steno/steno2015.video?sursa=1&idl=1>), opțiunea acestora nu a fost înregistrată. Prin interpretare logică, deducem că sistemul electronic de vot a funcționat și în cazul primului vot asupra *Proiectului de lege pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (Pl-x nr.483/2018), exprimat la ora 12.33, cât și în cazul celui de-al doilea vot asupra proiectului de lege la care ne-am referit anterior, exprimat la ora 12.47, singura diferență fiind că în cazul votului exprimat la ora 12.32 cei doi deputați (dl. deputat Alexandru Rotaru și dl. deputat Marcel Ciolacu) nu și-au exprimat votul prin apăsarea uneia dintre tastele aparatului de vot („prezent”, „pentru”, „contra” sau „abținere”).

Încălcarea dispozițiilor art.127 din Regulamentul Camerei Deputaților determină și încălcarea dispozițiilor art.1 alin.(3) din Constituția României, deoarece reluarea votului în mod arbitrar, fără existența unei situații excepționale, prin aceeași procedură (modalitate) de vot anulează voința exprimată prin vot a membrilor Camerei Deputaților, transformând excepția în regulă, ceea ce afectează, evident, principiul securității juridice a sistemului legislativ, deoarece normele juridice necesită predictibilitate și trebuie aplicate conform scopului pentru care au fost adoptate, cu atât mai mult cu cât în discuție sunt norme referitoare la adoptarea unui act normativ.

Pe cale de consecință, pentru încălcarea dispozițiilor art.1 alin.(3) din Constituția României determinată de încălcarea art.127 din Regulamentul Camerei Deputaților, vă rugăm să constatați că *Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (Pl-x nr.483/2018) este neconstituțională în ansamblul său.

III. Motive intrinseci de neconstituționalitate

III.1 Dispozițiile art. 4 alin. (2) pct. 4 și art.5 alin.(1) lit.i) din legea supusă controlului de constituționalitate sunt neconstituționale deoarece încalcă dispozițiile art.288 din TFUE (Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene), referitor la scopul urmărit prin adoptarea Directivei nr. 2015/849, cu consecința încălcării dispozițiilor art. art. 148 alin. (2) din Constituția României

În cadrul procedurii legislative interne de transpunere a Directivei nr. 2015/849 legiuitorul național a ignorat faptul că Directiva instituie un cadru legal mai favorabil asociațiilor și fundațiilor față de dispozițiile legale în vigoare, în dreptul național, la data transpunerii. În acest sens, scopul urmărit de legiuitorul european (Consiliul și Parlamentul Uniunii Europene) a fost acela de a institui obligația de raportare a tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor cât și raportarea beneficiarilor reali ai operațiunilor supuse normelor de combatere a spălării banilor numai de către persoanele juridice neguvernamentale, fără scop patrimonial, care se constituie în legătură directă cu instituția fiduciei [art. 2 alin. (1) pct. 3 lit. b) și lit. c) și art. 3 pct. 6 din Directivă].

Prevederile legii cu privire la obligația asociațiilor și fundațiilor de a raporta beneficiarii reali ai serviciilor pe care le oferă, și anume **art. 4 alin. (2) pct. 4 și art.5 alin.(1) lit.i)**, vin în contradicție cu art. 148 alin. (2) din Constituție: „*Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate*

față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.”

În expunerea de motive a Directivei 2015/849 se menționează faptul că: „este necesar să se identifice orice persoană fizică ce își exercită dreptul de proprietate sau de control asupra unei entități juridice” al tuturor subiecților de drept prevăzuți de prezenta directiva și nu beneficiarii finali.(paragraful 12)

Scopul prezentei directive, prezentat în preambul, este: „identificarea și verificarea beneficiarilor reali ar trebui extinsă, acolo unde este cazul, la entitățile juridice care dețin alte entități juridice, iar entitățile obligate ar trebui să identifice persoana fizică (persoanele fizice) care exercită în ultimă instanță, prin dreptul său (lor) de proprietate sau prin alte mijloace, controlul asupra entității juridice care este client. Controlul prin alte mijloace poate include, printre altele, criteriile de control utilizate în scopul pregătirii situațiilor financiare consolidate, cum ar fi prin intermediul acordului acționarilor, exercitarea unei influențe dominante sau competența de a numi conducerea de rang superior. Pot exista cazuri în care nu poate fi identificată nicio persoană fizică ce deține, în ultimă instanță, o entitate juridică sau exercită controlul asupra acesteia. În astfel de cazuri excepționale, entitățile obligate, după ce au epuizat toate celelalte mijloace de identificare și cu condiția să nu existe motive de suspiciune, pot considera conducerea de rang superior ca fiind beneficiarul real”. (paragraful 13)

Acesta a fost scopul urmărit prin numele art.2 alin.(1) pct.3 lit. b) și lit. c) și art.3 pct.6 din Directiva nr. 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei.

În acest sens, legiuitorul național din Franța, Suedia, Austria, Croația, Danemarca, Germania, Finlanda, Ungaria, Polonia, membre ale Uniunii

Europene, a procedat la transpunerea normelor antecitate în sensul scopului precizat mai sus urmărit de legiuitorul european (Consiliul și Parlamentul Uniunii Europene), după cum urmează:

1. Franța. În legislația franceză, declararea beneficiarilor efectivi în RBE (Registrul beneficiarilor efectivi) se aplică doar entităților juridice care sunt obligate, conform legii, să se înregistreze în Registrul comerțului al societăților, ceea ce acoperă categorii largi de persoane juridice, cum ar fi societățile comerciale, societățile civile (ex. Societatea civilă a avocaților), societățile cooperative sau alte structuri de interes economic. Beneficiarii efectivi sunt doar persoanele fizice care:

a) dețin direct sau în direct mai mult de 25% din capital/active,

b) care beneficiază de drepturi de vot în cadrul entității juridice

și/sau c) care exercită prin alte orice mijloace un control asupra organelor financiare ori de conducere. În ceea ce privește asociațiile ori fundațiile, singurele excepții sunt acelea care au emis obligații, rambursabile ori nu, adică titluri asociative nominale care pot conferi drepturi de creanță 2 sau ale căror activități definitorii sunt operațiunile de schimb valutar. Chiar și în această situație, există un singur beneficiar efectiv de declarat, anume reprezentantul legal al organizației.

2. Suedia. Deși fundațiile sunt enumerate printre persoanele juridice obligate de a raporta, înregistrarea este limitată la persoanele care exercită controlul asupra entității la beneficiarul sau cercul de beneficiari cu condiția ca aceștia să fi fost identificați și declarați ca recipienți unici ai activităților fundației încă din momentul constituirii ei. În ceea ce privește asociațiile non-profit, acestea sunt scutite de obligația de raportare.

3. Austria. Folosind înțelesul adecvat al termenului de "beneficial owner", prin "*Wirtschaftliche Eigentümer", adică "proprietar economic", legislația austriacă exclude beneficiarii asociațiilor și fundațiilor, păstrând în obligația de raportare membrii organelor de conducere sau persoanele care exercită un control asupra resurselor financiare ale acestora.

4. Croația. Similar Austriei, în cazul asociațiilor și fundațiilor, dacă existența unor beneficiari direcți, în sensul juridic de proprietari economici care dețin mai mult de 25% din capitalul ori acțiunile acelei entități juridice, nu este clară, obligația de raportare va cădea asupra membrilor organelor de reprezentare ori de conducere. Dată fiind cerința precizării, la înregistrarea identității, a conținutului valorii interesului economic deținut de persoana vizată pentru înregistrare, este evidentă imposibilitatea aplicării măsurii la beneficiarii sociali ai asociațiilor ori fundațiilor.
5. Danemarca. Asociațiile care nu desfășoară activități economice nu sunt vizate de legislația de transpunere a Directivei 2015/849. Beneficiarul este doar persoana care deține mai mult de 25% din capitalul ori drepturile de vot ale companiei ori care exercită un control asupra activităților ei,
6. Germania. Legislația germană precizează că, în cazurile în care nu a fost desemnat în mod expres unul sau mai mulți beneficiari economici, astfel încât natura și quantumul beneficiului economic să poată fi precizate la înregistrare, asociațiile și fundațiile vor raporta doar datele de identitate ale membrilor organelor de conducere.
7. Finlanda. Asociațiile, cultele religioase și fundațiile sunt obligate să înregistreze doar membrii organelor de conducere de reprezentare.
8. Ungaria. în cazul fundațiilor, persoanele care intră în categoria beneficiarilor sunt persoanele care dețin 25% sau mai mult din fondul alocat, persoanele care reprezintă sau controlează mai mult de 25% din fond. Dacă beneficiarii nu au fost identificați, se menționează doar categoria de persoane în al căror interes funcționează fundația. Asociațiile nu sunt vizate de actele normative de transpunere a Directivei 2015/849.
9. Polonia. în determinarea beneficiarului, legislația poloneză solicită luarea în considerare a următoarelor aspecte: participarea persoanei fizice cu mai mult de 20% din acțiuni și voturi, ocuparea unei funcții de management financiar operațional în cadrul entității, îndeplinirea criteriilor de control conform

reglementărilor legale, iar în lipsa situațiilor de mai sus, ocuparea poziției de director, președinte ori reprezentant legal al persoanei juridice respective.

Reiterăm că, în opinia noastră, scopul urmărit de legiuitorul european (Consiliul și Parlamentul Uniunii Europene) a fost acela de a institui obligația de raportare a tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor cât și raportarea beneficiarilor reali ai operațiunilor supuse normelor de combatere a spălării banilor numai de către persoanele juridice neguvernamentale, fără scop patrimonial, care se constituie în legătură directă cu instituția fiduciei. În dreptul pozitiv al României, instituția fiduciei este reglementată *stricto sensu* în Codul Civil, titlul IV (art.773- art.791) din Cartea a-III-a Despre bunuri.

Din analiza dispozițiilor art.773 – art.791 din Codul Civil referitoare la fiducie, deducem că în România nu este posibilă constituirea unei persoane juridice neguvernamentale, fără scop patrimonial, care să realizeze scopul fiduciei, ci doar încheierea unui contract de fiducie în condițiile specificate de normele civile precitate. De aceea considerăm soluția aleasă de Parlamentul României ca fiind excesivă și în contradicție cu Directiva 2015/849 din perspectiva art.1 alin.(5) fiind suficientă reglementarea cuprinsă în dispozițiile art.4 alin.(2) lit. b) din legea supusă criticii de neconstituționalitate.

Față de cele arătate mai sus, vă rugăm să constatați că dispozițiile art.4 alin.(2) pct.4 și art.5 alin.(1) lit. i) sunt neconstituționale deoarece încalcă dispozițiile art. 1 alin.(5) și ale art.148 alin. (2) din Constituția României.

III.2. Dispozițiile art. art. 4 alin. (2) lit. c), art. 5 alin. (1) lit. i), art. 53 pct. 17 din Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative încalcă dispozițiile ART. 26 DIN CONSTITUȚIE

Potrivit art. 26 din Constituție, referitor la viața intimă, familială și privată, *„Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată”, iar „Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri”*.

Întrucât Constituția nu definește noțiunea de viață intimă, familială și privată, aceasta a fost clarificată pe cale jurisprudențială de către Curtea Constituțională, în principal prin raportare la practica Curții Europene a Drepturilor Omului. Amintim, în acest sens, următoarele aspecte reținute de Curte:

- În Decizia nr. 239/2005, instanța de contencios constituțional a reținut că *„în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Niemietz c. Germaniei, 1992) s-a decis că protecția vieții private nu acoperă doar sfera intimă a relațiilor personale, ci și „dreptul individului de a lega și dezvolta relații cu semenii săi”, deoarece „ar fi prea restrictivă limitarea noțiunii de viață private la un cerc interior în care individual își trăiește viața personală așa cum crede de cuviință”. Prin urmare, în sensul jurisprudenței Curții Europene, elementul definitoriu al dreptului la viață intimă, familială și privată se referă la sfera relațiilor interumane.”*

- În Decizia nr. 80/2014, Curtea a statuat că *„libertatea, ca principiu fundamental al statului de drept, este temelia tuturor principiilor morale și presupune elaborarea unor asemenea norme de drept care să garanteze tuturor persoanelor să se manifeste potrivit propriilor opțiuni în relațiile cu ceilalți membri ai colectivității. O atare concepție decurge din latura activă a liberei dezvoltări a personalității umane, fiind expresia libertății de acțiune a persoanei fizice. Totuși, libertatea de acțiune a acesteia în privința vieții sale intime, familiale și private nu poate fi și nu este una absolută, ea trebuie să se integreze și să respecte valorile societății, ale colectivității; de aceea, persoana fizică nu poate folosi abuziv și antisocial dreptul său de a dispune de ea însăși, ceea ce*

justifică stabilirea anumitor limite în privința acestui drept, printre care și bunele moravuri”.

- Prin Decizia nr. 1429/2010, Curtea a stabilit că informațiile privind sănătatea persoanei intră în noțiunea de viață privată, intrând sub incidența protecției conferite de art. 26 din Constituție, precum și a art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. În acest context, a fost amintită Hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Z. c Finlandei (25 februarie 1997), în care s-a arătat că *„protecția datelor personale, nu în ultimul rând a datelor cu caracter medical, este de o importanță fundamentală pentru ca o persoană să se poată bucura de dreptul său la respectarea vieții private și a vieții de familie așa cum este acesta garantat de art. 8 din Convenție. (...) În lipsa unei asemenea protecții, persoanele care necesită îngrijire medicală nu ar mai fi dispuse să furnizeze informații cu caracter personal și intim, necesare prescrierii tratamentului apropiat pentru boala de care suferă sau să consulte un medic, ceea ce ar fi de natură să le pună viața în pericol, iar, în caz de boli transmisibile, un asemenea pericol poate exista pentru colectivitate. (...) De aceea, legislația internă a statelor trebuie să cuprindă garanții adecvate pentru a împiedica orice comunicare sau divulgare de date cu caracter personal privitoare la sănătatea persoanei, în conformitate cu dispozițiile art. 8 parag. 1 din Convenție”.*

De asemenea, amintim următoarele considerente reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în Hotărârea din 4 decembrie 2008, în cauza S și Marper c. Marii Britanii:

„66. Curtea reamintește că noțiunea de „viață privată” este o noțiune vastă, care nu poate fi definită în mod exhaustiv. Ea cuprinde integritatea fizică și psihologică a persoanei. Prin urmare, pot fi incluse multiple aspecte ale identității fizice și sociale ale unui individ. Elemente cum ar fi, spre exemplu, identificarea sexului, numele, orientarea sexuală și viața sexuală intră în sfera personală protejată de articolul 8. În afară de nume, viața privată și de familie

poate include și alte mijloace de identificare personală și de apartenență la o familie. Informațiile referitoare la sănătatea unei persoane constituie un element important al vieții sale private. Curtea mai consideră că identitatea etnică a unui individ de asemenea trebuie să fie considerată ca un element important al vieții sale private (a se vedea, în special, articolul 6 din Convenția cu privire la protecția datelor, citată la alineatul 41 de mai sus, care include datele cu caracter personal privind originea rasială, împreună cu alte informații individuale sensibile, printre categoriile particulare de date care nu pot fi stocate decât prin intermediul garanțiilor corespunzătoare). Articolul 8 mai protejează dreptul la dezvoltare personală și cel de a stabili și a dezvolta relații cu semenii și cu lumea exterioară. Noțiunea de viață privată conține și elemente care se referă la dreptul la imagine.

67. Simpla păstrare a datelor cu privire la viața personală a unui individ constituie o ingerință în sensul articolului 8. Puțin contează dacă informațiile memorate vor fi sau nu utilizate ulterior. Totodată, pentru a determina dacă informațiile cu caracter personal păstrate de o autoritate implică vreunul dintre aspectele vieții private menționate mai sus, Curtea va examina minuțios contextul specific în care au fost colectate și stocate aceste informații, natura datelor înregistrate, modalitatea în care ele sunt utilizate și prelucrate și rezultatele care pot fi obținute.

Prin urmare, legislația trebuie să conțină garanții care să asigure respectarea dreptului la viață privată, orice ingerință a autorităților publice trebuind să respecte principiul necesității și proporționalității.

Raportat la cauza de față, apreciem că *Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (PL-x nr. 483/2018) conține o serie de prevederi care încalcă dreptul la viață intimă, familială și privată, consacrat în art. 26 din Constituție, respectiv art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și

libertăților fundamentale. În concret, ne referim la prevederile art. 4 alin. (2) lit. c), art. 5 alin. (1) lit. i), art. 53 pct. 17 având următorul cuprins:

„Art.4.- (2) Noțiunea de beneficiar real include cel puțin:

[...]

c) în cazul asociațiilor și fundațiilor, cu excepția organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, membre ale Consiliului Minorităților Naționale:

1. membrii în consiliul director pentru asociații;

2. fondatorii și membrii în consiliul director pentru fundații;

3. persoanele cu funcții executive împuternicite de consiliul director al asociației sau fundației, în temeiul art.26 și, respectiv, art.29 alin.(7) din Ordonanța Guvernului nr.26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.246/2005, cu modificările și completările ulterioare;

4. persoanele fizice sau, în cazul în care acestea nu au fost identificate, categoria de persoane fizice în al căror interes principal asociația sau fundația a fost înființată sau funcționează;

5. oricare altă persoană fizică ce exercită controlul în ultimă instanță, prin orice mijloace, asupra asociației sau fundației;

Art.5.- (1) Intră sub incidența prezentei legi următoarele entități raportoare:

[...]

i) fundațiile și asociațiile, cu excepția organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, membre ale Consiliului Minorităților Naționale, federațiile, precum și orice alte persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial;

[...]

[...]

17. După articolul 34³ se introduc două noi articole, articolele 34⁴ și 34⁵, cu următorul cuprins:

„Art. 34⁴. – (1) Anual sau ori de câte ori intervine o modificare privind datele de identificare a beneficiarului real, asociația sau fundația are obligația de a comunica Ministerului Justiției, datele de identificare ale beneficiarului real, în vederea înregistrării actualizării evidenței privind beneficiarii reali ai asociațiilor și fundațiilor.

(2) În acest scop, consiliul director al asociației sau fundației împuternicește o persoană fizică pentru a comunica, printr-o declarație pe propria răspundere, încheiată în formă autentică, datele de identificare ale beneficiarului real.

(3) Declarația anuală prevăzută la alin. (1) se comunică Ministerului Justiției până la data de 15 ianuarie.

(4) Dacă intervine o modificare privind datele de identificare a beneficiarului real, declarația prevăzută la alin. (1) se depune în 30 zile de la data la care aceasta a intervenit.

Art. 34⁵. – (1) Nerespectarea de către o asociație sau fundație a obligației prevăzute de art. 34⁴ constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 200 lei la 2.500 lei.

(2) Constatarea contravenției prevăzute la alin. (1) se face de către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor prin agenți constataitori proprii.

(3) Contravenientul are obligația ca în termen de 30 zile de la comunicarea procesului-verbal de constatare a contravenției prevăzută la alin. (1) să comunice datele de identificare ale beneficiarului real.

- (4) *În procesul-verbal de constatare a contravenției se înscrie o mențiune privind obligația prevăzută de alin. (3).*
- (5) *Procesul-verbal se comunică contravenientei, precum și Ministerului Justiției în vederea înregistrării în evidența privind beneficiarii reali ai asociațiilor și fundațiilor.*
- (6) *Necomunicarea de către o asociație sau fundație a datelor de identificare ale beneficiarului real, în vederea înregistrării actualizării evidenței privind beneficiarii reali ai asociațiilor și fundațiilor, dacă aceasta a fost anterior sancționată pentru nerespectarea dispozițiilor prevăzute de art. 34⁴, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 500 lei la 5.000 lei.*
- (7) *Contravenientul sancționat potrivit alin. (6) are obligația ca în termen de 30 zile de la comunicarea procesului-verbal de constatare a contravenției prevăzută la alin. (6) să comunice datele de identificare ale beneficiarului real.*
- (8) *În procesul-verbal de constatare a contravenției prevăzute la alin. (6) se înscrie o mențiune privind obligația prevăzută de alin. (7), cât și sancțiunea aplicabilă în cazul necomunicării datelor de identificare ale beneficiarului real, în termen de 30 zile de la momentul comunicării acestuia, respectiv dizolvarea asociației sau fundației potrivit art. 56 alin. (11) sau, după caz, art. 59. Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător.*
- (9) *Contravențiilor prevăzute de prezenta ordonanță le sunt aplicabile prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul 62 juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.”*

Reiterăm următoarele aspecte: asociațiile și fundațiile nu fac obiectul Directivei (UE) 2015/849, neregăsindu-se printre „entitățile obligate”, enumerate limitativ la art. 2 din actul normativ European; includerea în definiția „beneficiarului real” a „persoanelor fizice sau, în cazul în care acestea nu au

fost identificate, categoria de persoane fizice în al căror interes principal asociația sau fundația a fost înființată sau funcționează” excedează textului Directivei și introduce în sarcina asociațiilor și fundațiilor obligația de a raporta inclusiv beneficiarul final al activității desfășurate, precum persoanele fizice care beneficiază de asistență, consiliere, ajutor, activități socio-medicale, educaționale sau culturale, inclusiv copii, vârstnici, persoane cu dizabilități ș.a.. De asemenea, prin includerea asociațiilor și fundațiilor în rândul „*entităților raportoare*”, acestea vor fi supuse la aceleași obligații de raportare precum instituțiile de credit, instituțiile financiare, furnizorii de servicii de jocuri de noroc etc.

În privința conținutului obligațiilor de raportare ale organizațiilor non-guvernamentale, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția) și Oficiului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) au reținut în Opinia comună nr. 914 / 2017 referitoare la Proiectul de Lege nr. 140/2017 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, următoarele aspecte, aplicabile *mutatis mutandis* și în cauza de față:

„În plus, întregul proces de raportare trebuie să asigure respectarea drepturilor membrilor, fondatorilor, donatorilor, beneficiarilor și personalului, precum și a dreptului asociațiilor de a proteja datele confidențiale legitime în afaceri. Obligațiile de raportare trebuie să fie temperate prin alte obligații, raportate la dreptul la securitate al beneficiarilor, precum și la respectarea dreptului acestora la viață privată și păstrarea datelor confidențiale; orice ingerință în dreptul la respectarea vieții private și confidențialității trebuie să fie în corespundere cu principiile necesității și proporționalității. (...) În conformitate cu Avizul Explicativ la Principiile Fundamentale, ”[...] cerințele de raportare trebuie să fie echilibrate prin existența altor obligații privitoare la respectarea vieții private și a confidențialității. În particular, se va respecta cererea donatorului de a rămâne anonim. Totuși, respectul pentru dreptul la viața privată și confidențialitate nu este nelimitat. În cazuri excepționale, interesele generale pot servi ca justificare pentru accesul autorităților la informații ce țin

de viața privată și la date confidențiale, de exemplu pentru a combate transferurile de mijloace bănești pe piețele negre. În cazul oricărei excepții de la principiul confidențialității în afaceri sau de la respectarea dreptului la viața privată și păstrarea confidențialității donatorilor, beneficiarilor și personalului, se va aplica principiul necesității și proporționalității. ”

Modalitatea prin care aceste date cu caracter personal trebuie colectate de către asociații și fundații, precum și modalitatea în care autoritățile statului vor prelucra aceste date, nu sunt reglementate de lege generând încălcarea art. 26 coroborat cu Art. 1(5) din Constituție. Or, Curtea Constituțională consacră în decizia nr.498/2018 faptul că : « Trimiterea la acte administrative, cu o forță juridică inferioară legii, într-un domeniu critic pentru securitatea națională, cu impact asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, încalcă prevederile constituționale cuprinse în art.1 alin.(5) referitoare la principiul legalității. O dispoziție legală trebuie să fie precisă, neechivocă, să instituie norme clare, previzibile, a căror aplicare să nu permită arbitrariul sau abuzul. De asemenea, norma trebuie să reglementeze în mod unitar, uniform, să stabilească cerințe minimale aplicabile tuturor destinatarilor săi. » (paragraful 75). » De altfel, tot prin decizia nr.498/2018 Curtea menționează că : « Nu este îndeajuns ca protejarea datelor medicale să fie realizată printr-o legislație infralegală, Curtea, în numeroase cazuri, avertizând că actele de reglementare secundară, *exempli gratia*, hotărâri ale Guvernului, sunt oricum caracterizate printr-un grad sporit de instabilitate sau inaccesibilitate. Se observă că garanții pentru asigurarea dreptului constituțional prevăzut de art. 26 sunt cuprinse într-o hotărâre a Guvernului, însă o asemenea manieră de reglementare este total neadecvată, fragilizând, în mod nepermis, protecția constituțională a vieții intime, familiale și private. Practic, autoritatea administrativă poate oricând modifica standardele de garanții asociate acestui drept, prin emiterea unor acte administrative normative, cetățeanul/pacientul fiind astfel la bunul plac al autorității administrative. Or, o protecție adecvată a acestui drept este cea stabilită printr-o lege. » În cazul *legii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului*, nu

există un cadru legal care să stabilească, în mod clar și previzibil, modalitatea protejării informațiilor cu caracter personal, modalitatea prin care asociațiile și fundațiile trebuie să declare beneficiarul real și ce informații trebuie ca acestea să furnizeze despre persoanele pe care le ajută pentru a fi în legalitate în relația cu autoritățile statului. În același sens, nu există garanții suficiente dispuse prin legea pentru combaterea și prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului în ceea ce privește modalitatea de stocare și păstrare a acestor informații, fapt ce intră în contradicție cu Regulamentul UE 679/2016. În **art.9 din Regulamentul menționat se precizează faptul că :** *"se interzice prelucrarea de date cu caracter personal care dezvăluie originea rasială sau etnică, opiniile politice, confesiunea religioasă sau convingerile filozofice sau apartenența la sindicate și prelucrarea de date genetice, de date biometrice pentru identificarea unică a unei persoane fizice, de date privind sănătatea sau de date privind viața sexuală sau orientarea sexuală ale unei persoane fizice."*

În același context normativ, arătăm că art. 4 alin.(2) pct.4 din Legea *pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* încalcă dispozițiile art.8 din REGULAMENTUL Uniunii Europene nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) deoarece, în mod nelegal, sunt incluse pentru prelucrare datele cu caracter personal ale copiilor deși există o obligație legală de excludere stipulată de art.8 din Regulamentul nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) care dispune:

În preambul, la paragraful (38), se arată *„Copiii au nevoie de o protecție specifică a datelor lor cu caracter personal, întrucât pot fi mai puțin conștienți*

de riscurile, consecințele, garanțiile în cauză și drepturile lor în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal. Această protecție specifică ar trebui să se aplice în special utilizării datelor cu caracter personal ale copiilor în scopuri de marketing sau pentru crearea de profiluri de personalitate sau de utilizator și la colectarea datelor cu caracter personal privind copiii în momentul utilizării serviciilor oferite direct copiilor. Consimțământul titularului răspunderii părintești nu ar trebui să fie necesar în contextul serviciilor de prevenire sau consiliere oferite direct copiilor”, iar la art.8 din Regulament se arată: „condiții aplicabile în ceea ce privește consimțământul copiilor în legătură cu serviciile societății informaționale:

(1) în cazul în care se aplica articolul 6 alineatul (1) litera (a), în ceea ce privește oferirea de servicii ale societății informaționale în mod direct unui copil, prelucrarea datelor cu caracter personal ale unui copil este legală dacă copilul are cel puțin vârsta de 16 ani. Dacă copilul are sub vârsta de 16 ani, respectiva prelucrare este legală numai dacă și în măsura în care consimțământul respectiv este acordat sau autorizat de titularul răspunderii părintești asupra copilului. Statele membre pot prevedea prin lege o vârstă inferioară în aceste scopuri, cu condiția ca acea vârstă inferioară să nu fie mai mică de 13 ani.

(2) Operatorul depune toate eforturile rezonabile pentru a verifica în astfel de cazuri ca titularul răspunderii părintești a acordat sau a autorizat consimțământul, ținând seama de tehnologiile disponibile.

(3) Alineatul (1) nu afectează dreptul general al contractelor aplicabil în statele membre, cum ar fi normele privind valabilitatea, încheierea sau efectele unui contract în legătură cu un copil.”

În conformitate cu dispozițiile art.288 alin.(2) din Tratatul de Funcționare al Uniunii Europene, Regulamentele sunt acte legislative direct aplicabile în dreptul național, de la data intrării în vigoare a acesteia. Regulamentul Uniunii Europene nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a

acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) a intrat în vigoare la data de 25 mai 2018, pe cale de consecință legiuitorul avea obligația, la data adoptării legii criticate, să prevadă în mod expres exceptarea de la operațiunea de prelucrare a datelor personale ale copiilor, în special datele medicale ale acestora care fac obiectul serviciilor informaționale aplicate direct acestei categorii de persoane cu caracter vulnerabil. Observăm că normele art.4 alin.(1), art.4 alin.(2) pct.4 și ale art.18 din *Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* au caracter imperativ fiind de strictă interpretare consecința fiind aplicarea acestora în privința tuturor persoanelor fizice, fără a fi exceptată de la prelucrare sau de la comunicarea publică acea categorie ocrotită, sub aspectul drepturilor fundamentale, de dispozițiile art.8 din Regulamentul antecitat.

Așadar, prin art. 4 alin. (2) lit. c), art. 5 alin. (1) lit. i), respectiv art. 53 pct. 17 din *Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (PL-x nr. 483/2018) se introduc o serie de obligații de raportare a unor date cu caracter personal, cu încălcarea dreptului la viață privată, consacrat la art. 26 din Constituție.

III.3. Art. 4 alin. (2) lit. c), art. 5 alin. (1) lit. i), art.53 pct. 17 și art. 53 pct. 21 din *Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* sunt neconstituționale pentru că sunt adoptate cu ÎNCĂLCAREA ART. 40 ALIN. (1) DIN CONSTITUȚIE

Potrivit art. 40 alin. (1) din Constituție, referitor la dreptul la asociere, „Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere.”

În materia libertății de asociere, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că *„dreptul consacrat prin art. 11 din Convenție include și dreptul de a constitui o asociația pentru a acționa în mod colectiv într-un domeniu de interes reciproc (cauza Gorzelik și alții c. Poloniei, 2004).”* S-a arătat, de asemenea, că *„modul în care legislația națională consfințește această libertate și aplicarea sa practică de către autorități arată starea democrației în statul în cauză. Curtea s-a referit în mod repetat la relația directă dintre democrație, pluralism și libertatea de asociere și a stabilit principiul potrivit căruia doar motive întemeiate și obligatorii pot justifica restricții aduse libertății de asociere. Astfel de restricții sunt toate subiectul unei supravegheri riguroase (cauza Refah Partisi <<The Welfare Party>> și alții c. Turciei, 2003)”*.

În același sens, Comisia de la Veneția și ODIHR au reținut, în Opinia comună nr. 914/ 2017, că *„Statele trebuie să se abțină de la impunerea unor cerințe administrative care ar avea ca rezultat împovărarea ONG-urilor și trebuie întotdeauna să limiteze ingerințele în dreptul la liberă asociere, respectând criteriile necesității și proporționalității”, iar „sanctiunile trebuie să fie proporționale cu gravitatea încălcării comise, și la dizolvarea unei asociații se va recurge doar ca măsură de ultimă instanță în caz de încălcări extrem de grave ale obligațiilor prevăzute în legislație. Restricționările aplicate nu trebuie niciodată să rezulte în desființarea dreptului la asociere, și nici să afecteze însăși esența acestui drept”*.

Or, includerea asociațiilor și fundațiilor în sfera de aplicare a Legii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative [art. 5 alin. (1) lit. i)] nu s-a bazat pe o analiză concretă a riscurilor, care să indice implicarea segmentului societății civile în activități de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. După cum se arată în Opinia nr. 914/2017 precitată, și *„chiar în cazul când există semne că ar fi comise acte de spălarea banilor în cazul unor ONG-uri individuale, răspunsul corect la această situație este inițierea cercetării penale împotriva acestor asociații în mod individualizat, și nu impunerea unor norme juridice de*

caracter generalizator, care să afecteze funcționarea altor numeroase organizații ce desfășoară activități absolut legale.”

De asemenea, semnalăm că potrivit art. 53 pct. 21 din Lege, *„în cazul necomunicării datelor de identificare ale beneficiarului real în termenul prevăzut de art.34⁵ alin. (7), asociația se dizolvă, prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Public sau a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.”*

Apreciem că asimilarea asociațiilor și fundațiilor unor entități precum instituțiile de credit, instituțiile financiare, furnizorii de servicii de jocuri de noroc etc., duce la impunerea unor cerințe administrative disproporționate. Spre exemplu, conform raportului anual 2017 *Salvați Copiii*, printr-un singur program « Școală după Școală, A Doua Șansa și Grădinițe estivale », prin care acesteia au dezvoltat programe de educație și training privind drepturile copilului, au avut ca beneficiari reali 195.208 de copii. Nu exista o « nevoie socială imperioasă » și rezonabilă prin care *Salvați Copiii*, după adoptarea legii în cauza sa declare ca beneficiari reali 195.208 de copii și nici suportul material și logistic nu va permite acest lucru.

Cerințele administrative disproporționate sunt generate, în principal de necesitatea alinierii la obligațiile de raportare cuprinse în Capitolul III din Lege, precum și la măsurile de cunoaștere a clientelei cuprinse la Capitolul IV din Lege, aplicabile indiferent de dimensiunea organizațiilor sau de activitatea desfășurată. În plus, sancțiunile aplicabile în caz de încălcare a obligației de raportare sunt vădit disproporționate, nerespectând standardele internaționale în materie amintite anterior, conform cărora *„restricționările aplicate nu trebuie niciodată să rezulte în desființarea dreptului la asociere, și nici să afecteze însăși esența acestui drept”*.

Prin urmare, art. 4 alin. (2) lit. c), art. 5 alin. (1) lit. i), art. 53 pct. 17 și art. 53 pct. 21 din *Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative*

(PL-x nr. 483/2018) contravin art. 40 alin. (1), care consacră dreptul la liberă asociere.

III.4. Dispozițiile art.4 alin.(2) lit.c) și ale art.5 alin.(1) lit.i) din Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative încalcă ART. 16 DIN CONSTITUȚIE

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(1) din Constituția României „*cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări*”. În raport cu norma constituțională antecitată, legiuitorul are obligația de a reglementa relațiile sociale de asemenea manieră, încât orice privilegiu legal pe criterii etnice, de naționalitate, rasă, gen sau religie să fie excluse.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, „*principiul egalității în fața legii, consacrat prin art. 16 din Constituție, presupune instituirea unui tratament egal pentru situații în care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite*” (a se vedea Decizia nr. 2/2017, Decizia nr. 117/2018 ș.a.), astfel că „*situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional*” (a se vedea Decizia nr. 573/2011, Decizia nr. 366/2014 ș.a.).

În același sens, Curtea a mai reținut că „*sintagma „fără privilegii și fără discriminări” din cuprinsul art. 16 alin. (1) din Constituție privește două ipoteze normative distincte, iar incidența uneia sau a alteia dintre acestea implică, în mod necesar, sancțiuni de drept constituțional diferite (a se vedea Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 9 februarie 2015). Astfel, nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință neconstituționalitatea privilegiului sau a discriminării care*

a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea acestuia; discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept, iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului. În schimb, privilegiul se definește ca un avantaj sau favoare nejustificată acordată unei persoane/ categorii de persoane; în acest caz, neconstituționalitatea privilegiului nu echivalează cu acordarea beneficiului acestuia tuturor persoanelor/categoriilor de persoane, ci cu eliminarea sa, respectiv cu eliminarea privilegiului nejustificat acordat” (a se vedea Decizia nr. 387/2017).

Raportat la cauza de față, apreciem că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. c) consacră un privilegiu, în sensul considerentelor Curții Constituționale precitate, organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, membre ale Consiliului Minorităților Naționale, care sunt exceptate de la aplicarea legii.

Instituirea unui cadru normativ mai favorabil, prin dispozițiile art.4 alin.(2) lit.c) și ale art.5 alin.(1) lit.i) din *Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normativ* pentru cetățenii români care sunt membri ai organizațiilor aparținând minorităților naționale cu privire la obligația de a raporta tranzacțiile suspecte de spălare de bani sau cu privire la beneficiarul real al tranzacțiilor efectuate de organizațiile ale căror membri sunt aceștia constituie un tratament legal discriminatoriu în raport cu cetățenii români care nu sunt membri ai acestor organizații, însă au calitatea de membri ai unor asociații sau fundații constituite pentru realizarea altui scop social (educativ, social, artistic, sportiv, etc.) decât cel de protecție a drepturilor și intereselor legitime ale unei minorități naționale. Nu există niciun argument juridic pentru care se instituie o excepție de la regula raportării unei tranzacții suspecte sau comunicării beneficiarului real, din perspectiva obiectului de reglementare al legii criticate, respectiv protejarea valorilor sociale de natură financiară față de acțiunea ilicită constând în spălarea banilor pentru organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale.

Organizațiile minorităților naționale sunt asociații și fundații constituite în scopul protejării drepturilor și libertăților legitime ale membrilor în vederea păstrării și protejării identității etnice și culturale ale acestora, asigurării diversității culturale alături de majoritatea etnică, pe teritoriul național. Niciunul dintre scopurile declarate la înființarea asociației sau fundației nu justifică existența unei discriminări din perspectiva competenței materiale a autorităților publice specializate în prevenirea și combaterea spălării banilor în raport cu celelalte structuri juridice fără scop patrimonial care funcționează pe teritoriul României și care nu sunt incluse în excepția criticată, prevăzute de art.4 alin.(2) lit.c) și ale art.5 alin.(1) lit. i). Instituirea unui cadru legal, în conformitate cu dispozițiile directivei, trebuie să vizeze toate structurile juridice cu scop nepatrimonial, fără privilegii și fără discriminări.

Or, în cauza de față, nu există un principiu obiectiv, pentru care organizațiile cetățenilor, aparținând minorităților naționale, membre ale Consiliului Minorităților Naționale ar fi exceptate de la declararea beneficiarilor reali, în timp ce asociațiilor, din domeniul social, precum „Salvați Copiii”, „Salvamont”, etc. le-ar fi greu, dacă nu chiar imposibil, să declare toate persoanele care beneficiază de serviciile sale sau unor asociații ale acelorași minorități care nu sunt însă membre ale Consiliului Minorităților Naționale.

În contextul juridic expus mai sus învedereăm că preambulul Directivei nr. 2015/849 prevede : «În conformitate cu articolul 21 din Cartă, care interzice orice discriminare pe baza oricărui motiv, statele membre trebuie să se asigure că prezenta directivă este pusă în aplicare, în ceea ce privește evaluările riscurilor în contextul precauției privind clientela, fără discriminări. »

Prin urmare, dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. c) din *Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (PL-x nr. 483/2018), sunt neconstituționale deoarece introduc un tratament juridic diferit unor categorii de

persoane aflate în situații similare, contrar principiului egalității în fața legii, consacrat la art. 16 din Constituție.

III.5. Încălcarea dispozițiilor art.36 alin.(1) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normativ cu consecința nerespectării art.1 alin.(5) din Constituția României

În cadrul procedurii legislative, Camera Deputaților a procedat la modificarea formei adoptată de Senatul României a dispozițiilor art.4 alin.(2) lit. c) și ale art.5 alin.(1) lit. i) din Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normativ în sensul introducerii ca excepție de la noțiunea de beneficiar real cât și de la noțiunea de entitate raportoare a unei tranzacții suspecte de spălare a banilor, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale. Normele precitate, după completarea adoptată de Camera Deputaților au următorul conținut:

- Art.4 alin.(2)
- „lit.c): în cazul asociațiilor și fundațiilor, cu excepția organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, membre ale Consiliului Minorităților Naționale:
- membrii în consiliul director pentru asociații;
- fondatorii și membrii în consiliul director pentru fundații;
- persoanele cu funcții executive împuternicite de consiliul
- director al asociației sau fundației, în temeiul art. 26 și, respectiv, art. 29 alin. (7) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare;

- *persoanele fizice sau, în cazul în care acestea nu au fost identificate, categoria de persoane fizice în al căror interes principal asociația sau fundația a fost înființată sau funcționează;*
- *oricare altă persoană fizică ce exercită controlul în ultimă instanță, prin orice mijloace, asupra asociației sau fundației; ”.*
- Art.5 alin.(1)
- *„ lit.i). fundațiile și asociațiile, cu excepția organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, membre ale Consiliului Minorităților Naționale, federațiile, precum și orice alte persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial; ”*

Dispozițiile normative, în forma modificată în Camera Deputaților, sunt neclare, lipsite de fluentă și conțin pasaje echivoce, fiind imposibil de stabilit conduita legală căreia cetățenii aparținând organizațiilor minorităților naționale urmează să se conformeze, fiind de asemenea norme discriminatorii în raport cu cetățenii români, membri ai altor structuri cu scop nepatrimonial, diferit de cel menționat mai sus, încălcând dispozițiile art.36 (1) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, ceea ce afectează principiul legalității dedus din dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituția României.

Textul art.4 alin.(2) lit.c) este neclar raportat la persoanele juridice care fac obiectul excepției de la regula raportării beneficiarului real al tranzacțiilor efectuate de acestea în sensul în care nu se poate distinge dacă sunt incluse în norma de exceptare numai asociațiile și fundațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, membre ale Consiliului Minorităților Naționale sau și alte forme de organizare ale structurilor juridice nepatrimoniale cum ar fi federațiile, membre ale aceluiași Consiliu al Minorităților Naționale.

Cu privire la dispozițiile art.5 alin.(1) lit. i) acestea conțin pasaje echivoce, textul fiind contradictoriu și neclar pentru că, în prima teză a articolului, se stabilește că sunt entități raportoare asociațiile și fundațiile, după care se instituie excepția referitoare la organizațiile aparținând minorităților naționale, iar enumerarea continuă norma stabilind, în teza finală, că sunt exceptate de la calitatea de entități raportoare „orice alte persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial” ceea ce anulează prima teză a art.5 alin.(1) lit.i). Deducem, prin interpretare gramaticală și prin interpretare logică, că nicio asociație sau fundație NU ARE calitatea de entitate raportoare și prin urmare nu este supusă obligației de raportare, textul de lege fiind impredictibil. În această situație legiuitorul ar fi trebuit să procedeze la eliminarea textului art.5 alin.(1) lit.i) în forma adoptată de Senatul României.

Dispozițiile art.4 alin.(2) lit.c) și ale art.5 alin.(1) lit.i) sunt imprecise și, pe cale de consecință, neclare raportat la dispozițiile art.63 din lege, în sensul că, potrivit acestuia din urmă, toate asociațiile și fundațiile, inclusiv organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, au obligația, sub sancțiunea dizolvării ca *„în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, asociațiile și fundațiile au obligația completării documentelor conform cerințelor prevăzute la art. 6, 7, art. 16 și 17 din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, prevederile art. 7 aplicându-se în mod corespunzător. La expirarea termenului, asociațiile și fundațiile care nu s-au conformat obligației se dizolvă, prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Public sau a oricărei alte persoane interesate în condițiile prevăzute în Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările, precum și cu cele aduse prin prezenta lege.”* (art.63)

Chiar dacă sunt exceptate de la normele referitoare la entitatea raportoare [art.5 alin.(1) lit.i)] organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale sunt obligate, în temeiul art.63, să desfășoare activitățile de entitate raportoare,

prevăzute de lege, sub sancțiunea dizolvării, ceea ce face inutilă excepția prevăzută de art.5 alin.1 lit. i). Prin urmare este imposibil de realizat adecvarea conduitei sociale a cetățenilor membri ai organizațiilor aparținând minorităților naționale la normele legale criticate, aceștia fiind supuși unei posibile sancțiuni legale din cauze exterioare voinței lor, determinate de modul defectuos în care legiuitorul a înțeles să legifereze.

Față de argumentele prezentate, constatăm că art.4 alin.(2) lit. c), art.5 alin.(1) lit. i) și art.63 din Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative sunt contrare art.36 alin. (1) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, fiind încălcat principiul legalității dedus din art.1 alin.(5) din Constituție, fapt pentru care vă rugăm să constatați că acestea sunt neconstituționale.

În concluzie, vă solicităm să constatați că *Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (PL-x nr. 483/2018)*, este neconstituțională în ansamblul său pentru încălcarea procedurii regulamentare de adoptare a acestui act normativ iar art.4 alin.(2) lit. c), art.5 alin.(1) lit. i) și art.18 din legea supusă controlului de constituționalitate sunt neconstituționale pentru motivele intrinseci invocate mai sus care determină **încălcarea dispozițiilor art. 1 alin.(3) și alin.(5), art.16, art.26, art. 40 alin. (1) și art.148 alin.(2) din Constituția României.**

În drept, ne întemeiem sesizarea pe dispozițiile **art. 146 lit. a) din Constituția României și art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a României, republicată, cu modificările și completările ulterioare.**

TABEL CU SEMNATĂRII SESIZĂRÎ LA CURTEA
 CONSTITUTIONALĂ A LEGII PENTRU PREVENIREA ȘI
 COMBATEREA SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI,
 PRECUM ȘI PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR
 ACTE NORMATIVE (ALX - 483/2018)

Nr. Crt.	Nume	Semnătură
1.	Raluca Turcan	
2.	Achiței Vasile Cristian	
3.	Alexe Costel	
4.	Anastase Roberta Alma	
5.	Andronache Gabriel	
6.	Ardelean Ben Oni	
7.	Balan Ioan	
8.	Bica Dănuț	
9.	Bodea Marius	
10.	Bode Lucian Nicolae	
11.	Boroianu Robert Aurel	
12.	Buican Cristian	
13.	Bumb Sorin-Ioan	
14.	Calista Mara Daniela	
15.	Cherecheș Florica	
16.	Cherecheș Viorica	
17.	Cozmanciuc Mugur	
18.	Culeafă Mihai	
19.	Cupșa Ioan	
20.	Dobre Victor Paul	

21.	Fădor Angelica	
22.	Gheorghe Daniel	
23.	Gheorghe Tinel	<
24.	Gheorghiu Bogdan	
25.	Ghilea Gavrilă	
26.	Giugea Nicolae	
27.	Gudu Vasile	
28.	Heiuș Lucian	
29.	Huțucă Bogdan Iulian	
30.	Ioniță Antoneta	
31.	Ionescu George	
32.	Leoreanu Laurențiu	
33.	Lungu Tudorița	
34.	Mareș Mara	
35.	Mihalescul Dumitru	
36.	Moldovan Sorin-Dan	
37.	Neagu Nicolae	
38.	Nicoară Romeo Florin	
39.	Olar Corneliu	
40.	Oprea Dumitru	<
41.	Oros Nechita-Adrian	
42.	Palăr Ionel	
43.	Pirtea Marilen	
44.	Popescu Pavel	>
45.	Popescu Virgil Daniel	

46.	Preda Cezar	
47.	Predoiu Marian-Cătălin	
48.	Prișcă Razvan Sorin	
49.	Raetchi Ovidiu- Alexandru	
50.	Răcuci Claudiu Vasile	
51.	Roman Florin Claudiu	
52.	Romanescu Cristinel	
53.	Săftoiu Ana- Adriana	
54.	Schelean-Somfelean Valeria Diana	
55.	Sitterli Ovidiu-Ioan	
56.	Sighiartău Robert Ionatan	
57.	Stamatian Vasile Florin	
58.	Stroe Ionut Marian	
59.	Șișcu George	
60.	Șovăială Constantin	
61.	Ștefan Ion	
62.	Știrbu Gigel Sorinel	
63.	Trăilă Cristina	
64.	Varga Glad-Aurel	
65.	Varga Vasile	
66.	Vîlceanu Dan	
67.	Voicu Mihai	

Legisare la Curtea Constituțională cu privire
la Legea pentru prevenirea și combaterea spălării banilor
și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și
completarea unor acte normative (H-x nr. 483/2018)

NR.	DEPUTAT	SEMNĂTURĂ	PARTID
1.	BARNA ILIE-DAN		USR
2.	BENGA TUDOR-VLAD		USR
3.	BOTEZ MIHAI-CĂTĂLIN		USR
4.	BULAI IULIAN		USR
5.	CHICHIRĂU COSETTE-PAULA		USR
6.	COSMA LAVINIA-CORINA		USR
7.	DAN NICUȘOR-DANIEL		Afiliat USR
8.	DEHELEAN SILVIU		USR
9.	DOBROVIE MATEI-ADRIAN		USR
10.	DRULĂ CĂTĂLIN		USR
11.	DURUȘ VLAD-EMANUEL		USR
12.	GHINEA CRISTIAN		USR
13.	ION STELIAN-CRISTIAN		USR
14.	IURIȘNIȚI CRISTINA-IONELA		USR
15.	LUPESCU DUMITRU		USR
16.	MOȘTEANU LIVIU-IONUȚ		USR
17.	NĂSUI CLAUDIU-IULIUS-GAVRIL		USR
18.	POP RAREȘ-TUDOR		USR
19.	POPESCU NICOLAE-DANIEL		USR
20.	PRISNEL ADRIAN-CLAUDIU		USR
21.	PRUNĂ CRISTINA-MĂDĂLINA		USR
22.	RĂDULESCU DAN-RĂZVAN		USR
23.	RODEANU BOGDAN-IONEL		USR
24.	SEIDLER CRISTIAN-GABRIEL		USR
25.	STANCIU-VIZITEU LUCIAN-DANIEL		USR
26.	UNGUREANU EMANUEL-DUMITRU		USR
27.	VLAD SERGIU-COSMIN		USR
28.	ZAINEA CORNEL		USR
29.	BÎZGAN-GAYRAL OANA-MIOARA		Neafiliat
30.	DOHOTARU ADRIAN-OCTAVIAN		Neafiliat